

Hoe Bevrijdingsbedieningen mensen tot demonische gebondenheid leiden

Een waarschuwing tegen Geestelijke Oorlogvoering

Bob DeWaay, <http://cicministry.org/commentary/issue78.htm>

Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling (1977 of [HSV](#))
Vertaling, plaatje en voetnoten door M.V.

“Een dienstknecht van de Heere moet niet twisten, maar vriendelijk zijn voor allen, bekwaam om te onderwijzen, en iemand die de kwaden kan verdragen. Hij moet met zachtmoedigheid hen onderwijzen die zich verzetten. Misschien geeft God hen eens **bekering**, om tot erkenning van de waarheid te komen, en zij uit **de strik van de duivel** weer mogen ontwaken, **levend gevangen** als zij waren door hem, **om zijn wil te doen**” (2 Timotheüs 2: 24-26).

Bob De Waay

In 1977 was ik in een bediening die gespecialiseerd is in innerlijke genezing en bevrijding. Mensen kwamen van over het hele land naar ons toe om verlost te worden van het horen van stemmen, verslavingen, emotionele trauma's, te wijten aan vroegere letsels en misbruiken, en vele andere vormen van geestelijke binding. In die tijd werd onze bediening als “cutting edge” (het nieuwste van het nieuwste) aanzien in de wereld van geestelijke oorlogvoering (spiritual warfare). Wij hadden een christelijke gemeenschap waar mensen bij andere christenen konden komen en logeren om genezing te zoeken.

In die tijd kwam een vrouw uit een andere staat enkele dagen bij ons logeren om gebed en bevrijding te vinden. Ze was opgegroeid in een gezin dat diep in het occulte verwickeld was en zij werd genaamd naar een Griekse godin. Toen ze ons belde trachtte ze uit haar occulte binding te raken en werd ze aangevallen door boze geesten. Zij manifesteerden zich door ons te beschimpen en door het maken van sissende geluiden. Wij ondervonden spoedig dat deze demonen krachtig waren en geen intenties hadden haar te verlaten. Twee van ons namen de verantwoordelijkheid op haar te helpen. Nadat we haar in enkele gebeden geleid hadden, en de demonen geconfronteerd en hen bevolen hadden haar te verlaten in Jezus' naam, vond ze enige verlichting.

De meest dramatische gebeurtenis in onze zorg voor haar kwam na een van onze dinsdagavond-meetings. Nadat de meesten weggegaan waren, bleef zij voor meer gebed. Nog voordat wij maar bij haar stonden werd ze overgenomen (take over) door een gewelddadige boze geest. Haar gelaatsuitdrukking wijzigde, haar stem veranderde en haar handen verkrampden als klauwen. Ze uitte een luide schreeuw en haalde uit naar mij met de bedoeling in mijn gezicht te klauwen met haar vingernagels. Toen zij krijste en door de kamer holde, hielden ik en een andere helper voet bij stuk en zeiden: “Stop! In de naam van Jezus”. Toen ze op een kleine meter van ons was sloeg ze tegen zoiets als een onzichtbare wand, viel op de grond en bleef daar liggen dreinen. Wij baden met haar en vroegen God om haar te bevrijden.

Wij zijn in onze bediening veel gevallen tegengekomen van demonische manifestaties, maar dit was de meest dramatische. Als ik nu terugblik naar dit incident, was niet wat er die avond gebeurde het belangrijkste maar wel de dag erna. De dag erna voelde ze zich veel beter en vroeg ze ons te spreken vooraleer terug naar huis te gaan. Ze zei me: “Bob, Satan is erg bang van u. U hebt veel kracht en gezag”. Wat dit voor mij toen betekende verschilt erg van hoe ik dit vandaag begrijp. Het verschil is te wijten aan de wereldvisie van “geestelijke oorlogvoering” die ik toen hield en de wereldvisie van “voorzienigheid” die ik vandaag aanhang. De manier waarop wij gebeurtenissen interpreteren wordt bepaald door onze wereldvisie. In dit artikel wil ik exorcisme bespreken vanuit het perspectief van elk van deze twee visies.

Exorcisme in de wereldvisie van “geestelijke oorlogvoering”

De geestelijke oorlogvoering wereldvisie (voortaan GO-visie) houdt in dat de strijd tussen goed en kwaad, God en Satan, wordt gevoerd in de menselijke geschiedenis, en met een onzeker resultaat. Met onzeker bedoel ik dat God niet soeverein het resultaat bepaalt.¹ Er zijn slachtoffers in deze strijd. De strijd om personen te bevrijden van geestelijke gebondenheid wordt gevoerd door geloofsmensen die de hulpmiddelen voor de strijd aanleerden en machtige strijders werden voor God. Volgens velen die de GO-visie aanhangen ligt zelfs het lot van naties in de handen van geestelijke krijgers die naties buitmaken voor het Koninkrijk van God. Mijn innigste wens, in 1977, was dat ik een van deze machtige krijgers zou worden die Satans koninkrijk zou plunderen op het slagveld.

Dus interpreteerde ik de uitspraak van die vrouw in de betekenis dat ik aan het overwinnen was. Op de leeftijd van 27 was ik nu een machtige krijger die toegerust was om in de strijd te gaan tegen alles wat Satan zou opwerpen. Ik was zo opgeladen en opgewonden door dat voorval dat ik me de volgende paar jaren bezighield met tientallen lijdende mensen, waarvan er velen in een afschuwelijke geestelijke binding zaten. Dag en nacht wierp ik demonen uit, confronteerde de machten der duisternis en hielp mensen te ontsnappen aan de kluisters van demonen. Die vrouw keerde terug naar huis en ik hoorde niets meer van haar. Anderen, die korter bij woonden, bediende ik van tijd tot tijd weer opnieuw, over een periode van jaren.

Volgens veel exorcisten die de GO-visie aanhangen, bezetten demonen hun slachtoffers omdat zij een “recht” ontdekt hebben om dat te doen. Bijvoorbeeld, een persoon kan onder een onbekende vloek liggen die de demon het recht geeft om hem of haar te folteren. Beroemd exorcist Bob Larson legt uit hoe hij dit ziet: **“Curses are exacting, legal arrangements of the spirit world. Just like human contracts contain fine print and carefully crafted language, satanic curses are often filled with minutia that require detailed voiding”**². Bevrijding vereist van de counselor dat hij de juiste bewoording en natuur uitvist van de vloek en dat hij daarna een renunciatie formuleert om die vloek te breken.³ Toen ik bevrijdingscounselor was, met de GO-visie, was het mijn taak om uit te vissen wat de demonen het “recht” had gegeven om deze ingang binnen te gaan en te sluiten. Ik leerde dat als demonen een wettelijk “recht” vonden om te blijven, zij dan ook bleven, en als zij geen wettelijk recht hadden zij dan toch zouden proberen te blijven omdat zij gemene bedriegers zijn.

Zij die deze wereldvisie van het geestelijke universum aanhangen zien de strijd als gevochten op alle niveaus. Op het niveau van de hemelen voorzien zij zich van “profetische middelaars” om heersers over steden en naties te identificeren, te binden en uit te werpen.⁴ Krijgers worden aangewend om geestelijke controle te krijgen over steden door het leiden van gebedswandelingen rond gebieden van de stad. In de GO-visie is de bevrijdingscounselor de veldsoldaat die een man-tot-man gevecht voert op het geestelijke slagveld. Hij of zij bevecht de machten van de duisternis die individuele zielen gevangen houden. In 1977 was ik bevrijdingscounselor en had pas geleerd, middels een machtige ervaring met degene die diep in Satans kamp zat, dat ik een machtige krijger was die door Satan gevreesd werd. Mijn zeilen stonden gezet om de rest van mijn leven als geestelijke militair te slijten die gevangenen zou bevrijden. Exorcisme was er waar de strijd persoonlijk werd en ik was gekozen om daarin te staan.

Om mijn counselingsbediening verder te verbeteren, las ik boeken van hen die meer ervaren waren. Dit vergrootte mijn begrip over hoe demonen werken. Veel mensen echter die ik counselde, bleven last hebben van demonen, ongeacht veel exorciesessies. Dit vereiste fijnstelling en de ontwikkeling van geavanceerde strategieën. Veldslagen worden nooit gemakkelijk gewonnen. In een strijd zijn er altijd terugslagen. Sommige leringen die ik hanteerde waren erg bijbels: berouw, vergiffenis, de studie van Gods Woord, en zich in een juiste relatie stellen met het lichaam van Christus. Mijn counseling ging ook over het helpen van mensen in het maken van wijze keuzes in hun levens.

Tijdens die jaren bezocht ik ook mensen in de meeste gesloten psychiatrische ziekenhuizen in onze streek. Ik had zoveel gestoorde mensen bediend dat op een keer, toen ik de grootste gesloten instelling van onze provincie bezocht, ik drie van de patiënten daar reeds kende.

Geheime geestelijke wetten

Tijdens die jaren dat ik geloofde in de GO-visie, merkte ik op dat dezelfde mensen dezelfde problemen bleven houden. Als onderdeel van mijn studie om mijn aanpak fijn te stellen, las ik een

boek, geschreven door een beroemd christen¹ die claimde dat dit hem gegeven was door goddelijke openbaring. In het boek zei hij dat er geestelijke wetten zijn die de geestelijke wereld besturen. Een wet heeft te maken met “passiviteit”. Volgens hem zijn demonen in staat binnen te komen en over te nemen (“take over”) wanneer een persoon een passieve wil heeft.⁵ Lange tijd incorporeerde ik deze “waarheid” in mijn counseling, me inbeeldend dat het passiviteit was die deze mensen deed terugvallen in demonische binding. Ik werkte technieken uit voor mensen om hun passieve wil te veranderen, zodat de demonen niet langer in staat waren hen te beïnvloeden. *Ik geloof echter niet meer dat wat ik toen deed verantwoord is.*

Dit type van leer circuleert nog steeds. Bob Larson schrijft: **“If the core of a person’s identity is strong willed, it seems harder for a demon to take over, no matter what that person does”.**⁶ In dit schema van dingen is de menselijke wil cruciaal: **“I always tell those bound by demons to call upon that small portion of their will that is not dominated by the devil”.**⁷

Het probleem dat ik zag was dit: “passieve” mensen leken van nature niet zo’n sterke wil te hebben en geen proces kan dit veranderen. Zij bleven zich onderdrukt voelen door demonen en betreurden hun onbekwaamheid om hun “passiviteit” te boven te komen. In die tijd realiseerde ik me niet dat, door mensen te zeggen dat hun wil sterker moest zijn, ik daarmee olie op het vuur goot. De GO-visie had me zover op een dwaalspoor gebracht dat ik de relevantie niet zag van de eenvoudigste schriftplaatsen, zoals: **“Zo zegt de HEERE: Vervloekt is de man, die op een mens vertrouwt, en vlees tot zijn arm stelt, en wiens hart van den HEERE afwijkt! ... Gezegend daarentegen is de man, die op den HEERE vertrouwt, en wiens vertrouwen de HEERE is!”** (Jeremia 17:5, 7). Volgens de theorie die ik leerde is de “geestelijke wet” van het universum zodanig dat passieve mensen gedemoniseerd raken, zelfs als men een christen is. Om bevrijd te raken moet men een sterke wil verwerven. Een persoon kan voor bevrijding niet op God vertrouwen tenzij hij een voldoende sterke wil bezit; anders zijn Gods handen gebonden door de geestelijke wet die Hijzelf had gecreëerd.⁸ Bob Larson schrijft: **“The will of the victim is the spiritual battleground on which the war of exorcism is fought. The slightest reluctance can mean defeat”.**⁹ Waar ligt dan onze hoop - in onze eigen wil? Larson zegt van een van zijn cliënten: **“Her initial unwillingness to admit what happened gave the demons legal grounds for remaining”.**¹⁰

Uiteraard hebben we een geestelijke “advocaat” nodig om de geestelijke contracten van het universum uit te pluizen waardoor de demonen opereren, en de wetten te vinden die van toepassing zijn. In de GO-visie gebeurt de strijd tussen mensen en boze geesten. De mensen staan sterk in het nadeel vermits de geesten al duizenden jaren de geestelijke wereld besturen, en enkel zij kennen de “regels”. De exorcist moet de demonen ondervragen om de nodige informatie te verkrijgen en hen dan verslaan met hun eigen regels. Bob Larson dwingt demonen hem te waarheid te vertellen onder de bedreiging gestraft te worden door engelen en naar de “afgrond” gestuurd te worden (aan deze strategie heb ik nooit gedacht toen ik bevrijdingscounselor was). Zo gedaan hebbend, dwingt hij de demonen hem te vertellen wat hij nodig heeft om de persoon te bevrijden. Hij geeft dit advies aan hen die willen exorciseren: **“Someone should be designated to keep a log of the information received while interrogating the demons. As the internal structure of the victim’s demonic system is revealed, list the spirits according to their ranking, cite their right and occasion of entry, and note their legal ground for remaining”.**¹¹ Hoe weten wij of dit betrouwbaar is? - **“The demons will be forced to give you this information because they must submit to the name of Jesus and His authority”.**¹²

Toen ik de GO-visie aanhing en exorciseerde, geloofde ik dat wat ik deed verantwoord was wegens de realiteit dat demonen zich zo levendig manifesteerden en mensen bevrijd werden in de naam van Jezus. Er waren er velen die zich veel beter voelden na de sessies. Ze kwamen miserabel binnen en verlieten onze sessie met een gevoel van liefde en bevrijding. En zo geloofde ik dat zij geholpen waren. Ik betwijfel niet de oprechtheid van Bob Larson en anderen zoals hij, noch betwijfel ik hun verhalen. Wat ik echter in vraag stel is of de GO-visie die hun bediening ondersteunt bijbels is. Is het waar dat er een grote onzichtbare wetmatige wereld bestaat, die demonen bestuurt en andere niveaus van Satans hiërarchie, die ontdekt moet worden en geëxploiteerd om overwinning over Satan te behalen? Is het waar dat we opgeleide exorcisten nodig hebben die deze kennis bezitten om

---

¹ Watchman Nee, in “De Geestelijke Mens”.

gevangenen te bevrijden? Later zal ik u vertellen hoe mijn bediening voor altijd veranderde toen ik de premissen betwijfelde die de grondslag vormden van wat ik deed.

Geheime kennis en bevrijding

Zij die houden aan de GO-visie beweren dat kennis over Satan, zijn handlangers en hun hiërarchische structuur, belangrijk is in het winnen van de strijd. Dit zou waar zijn op alle niveaus, van het strijden tegen bolwerken over naties tot het uitdrijven van demonen bij enkelingen. Een voorbeeld: toen ik nog in deze beweging stond zochten wij een eigendom aan te kopen in een van de voorsteden hier in Twin Cities. Wegens problemen met de aankoop beslisten we een hele nacht een bidstond te houden. Midden in de nacht kreeg iemand een openbaring, dat een vorst met de naam “Manitou” over de stad regeerde en ons afhiel van de aankoop. Deze vorst regeerde zagezegd omdat daar ooit indianen hun religie hadden beoefend. En zo werden we door onze leiders aangemaand dat we de geest van Manitou uit de stad moesten werpen opdat we dit gebied zouden kunnen claimen voor God. De succesvolle afloop van de aankoop “bewees” daarna dat onze gebeden effectief waren geweest, en dat versterkte op zijn beurt het idee dat wij bijzondere openbaringen nodig hebben om geestelijke vorsten over steden neer te werpen.

Wanneer men de GO-visie aanhangt hebben zulke praktijken alle betekenis in de wereld. Alles wat men wil bereiken is opgehangen aan de complexe interactie van vloeken, demonen, vorsten en wetten die de geestelijke wereld controleren. Er is niets in het leven dat niet opereert binnen dit rijk. Individueel exorcisme is het microniveau van de oorlogvoering, en steden en naties zijn het macroniveau. Op elk niveau is het nodig kennis te verwerven als men oorlogen wil winnen. De noodzakelijke kennis bestaat gewoonlijk uit de namen van demonen of vorsten, de natuur van de ingeroepen vloek, of de structuur van de geestelijke hiërarchie in Satans koninkrijk. Bob Larson spreekt over het uitvoeren van een exorcisering wanneer een van de demonen weg was naar een andere missie en gemist werd tijdens de procedure.¹³ Hij leerde deze demonen “uit te schakelen”. Larson schrijft: “**If I had ended the procedure prematurely, I would never have known about this spirit, and he would have come back later**”.¹⁴

Men kan zich afvragen welke rol God speelt in de GO-visie. Het antwoord dat daarop wordt gegeven is dat Hij ons opdraagt te strijden, ons uitrust voor de strijd en dat Hij de nodige hulpmiddelen verstrekt. God geeft de exorcist kennis en macht voor de strijd. Maar, het is aan de exorcist zijn “gereedschapskist” te gebruiken om de demonen uit te werpen. De exorcist moet het gereedschap goed gebruiken want anders blijven de demonen. Bijvoorbeeld: Larson zegt hoe hij een pastor leerde waarom demonen blijven terugkomen: “**You probably never found the gatekeeper demon. It didn’t matter how many demons you cast out, they don’t have to go to the pit because the gatekeeper kept the door open for them to return**”.¹⁵ Het arrangement en de locaties van de geesten wordt bepaald door de kennis en bekwaamheid van de exorcist. Larson claimt het recht om demonen naar de afgrond te verwijzen, als hij alles correct afhandelt.

Wat we in gedachten moeten houden is dat de benodigde informatie, om volgens de GO-visie effectief aan geestelijke oorlogvoering te doen, helemaal **niet geopenbaard** is. Wat ik bedoel is dat dit niet gevonden wordt in Gods specifieke openbaring (de Bijbel) noch in de algemene openbaring (wat wij leren uit de schepping door onze natuurlijke zintuigen en ons rationele verstand te gebruiken). De benodigde kennis is geheime kennis. Maar God heeft de namen van demonen over naties, steden, streken of deze in gedemoniseerde personen, niet geopenbaard. De enige bron van zulke informatie komt uit een soort van openbaring van buitenbijbelse aard of verkregen van de demonen zelf. Zij die aan de GO-visie vasthouden geloven dat het hun rol is deze kennis te verwerven en ze te gebruiken in de oorlogvoering. Vermits deze kennis “geheim” is, behoort dit tot het domein van het **occulte**². Zij zullen zich moeten verantwoorden voor het verkrijgen van verboden kennis in de naam van het helpen van slachtoffers van boze geesten.

Het geestelijke “Geek Squad”

---

² Van het Lat. occultus = verborgen, geheim. Zie verder Deuteronomium 29:29!

In onze stad is er een bedrijf met de naam “The Geek Squad” en die komen naar u thuis om uw computerproblemen op te lossen. Zij zijn er erg goed in en herstellen prompt de meeste hard- en softwareproblemen. De reden waarom zij dat zo kunnen is dat zij de natuur van computers en hun software kennen. Zij hebben technische kennis. Hoe is dat mogelijk? Dat kan omdat mensen computers creëerden en vandaar ook het bestaan van veel handboeken en opgeleide experten.

Het probleem met de GO-visie is dat ze de nood aan een “Geek Squad” heeft ontwikkeld voor zielen. Niet alleen moeten demonen en vloeken in detail begrepen worden, maar ook de menselijke ziel. De complexe verwantschap tussen alle spirituele factoren die de persoon beïnvloeden en de natuur en neiging van zijn of haar ziel, moeten onderscheiden en gediagnosticeerd worden door een bekwame “technicus” (zij noemen zich counselors) die de bekwame “fix” kunnen doen. Computers zijn complex, maar ze zijn exponentieel eenvoudiger dan de menselijke ziel, de geestelijke wereld en zijn bewoners.

Zie bijvoorbeeld Larsons beschrijving van zijn bediening aan een gebonden mens. De persoon in kwestie had zowel verschillende “alters” (afwisselende persoonlijkheden) als demonische bindingen. Deze persoon met “dissociatieve identiteitsstoornis” had een demon genaamd “Gatekeeper” (poortwachter) die demonen terug binnenlaat nadat ze uitgedreven waren.¹⁶ Larson beschrijft de gevallen van zulke stoornissen en hoe hij leerde te spreken tot verschillende identiteiten binnen een persoon.¹⁷ Hij had te maken met een persoon die afwisselende (alternerende) persoonlijkheden had, genaamd “Facilitator” en “Regulator”. Larsen theoretiseerde dat demonen deze persoon konden bezetten en “veranderen”.¹⁸ Larson legt uit:

*In the realm of multiple personalities, there are good alters and bad alters. Good alters are the part of the person’s consciousness that has acknowledged Christ as Savior. Bad, alters, for one reason or another, refuse to make that spiritual surrender.*¹⁹

Deze complexe situatie leidt tot volgende taak voor de spirituele techniek: “Our task is to sort through the maze to gain the assistance of the good alters. Then we can attempt to win the bad alters to God”.²⁰ Larson vervolgde met te maken dat de volgende persoonlijkheid, binnen zijn cliënt, hem zou helpen de “dark ones” te identificeren en hij ging door een ongelooflijk moeilijke taak van uitsorteren van de demonen en “alters” binnen deze persoon. Hij leidt zelfs “Facilitator” tot Christus.²¹ Larson onthult verborgen herinneringen, wettelijke grond die de demonen hadden, en de namen van obscure demonen.²² Dit is een van de gebeden die hij gebruikte om het slachtoffer te helpen bevrijding te vinden: “I command that angels of God search out and torment the spirit of pain. I bind Pain to Regulator the demon, and command that both of them experience all the torment they’ve put on Randall. I increase that torment seven times greater”.²³

De complexiteit van dit proces is verwarrend. Hoe kunnen we zeker zijn dat we tot demonen spreken, alters of een echte persoon? Hoe weet iemand dat een persoon gered kan worden maar dat een van zijn alter ego’s nog steeds Christus moet accepteren? Bezitten wij werkelijk het gezag engelen te bevelen demonen te kwellen zodat zij willen beslissen te vertrekken? Het probleem, volgens mij, is dat de complexiteit die Larson beschrijft eigenlijk een **onderschatting** is van de complexiteit van de binding en de behoefte van de menselijke ziel. De reden waarom er geen succesvolle “Geek Squad” kan zijn voor zielen, wordt gevonden in het verschil tussen computers en mensen. Computers werden gemaakt door de mens, zielen zijn geschapen door God. Enkel God kent het hart van de mens. Enkel God kent de details van de geestenwereld en haar interactie met de menselijke ziel.

De Bijbel vertelt ons waarom geen menselijke techniek de problemen van de innerlijke persoon kan oplossen: “Arglistig is het hart, meer dan enig ding, ja, dodelijk is het, wie zal het kennen? Ik, de HEERE, doorgrond het hart” (Jeremia 17:9, 10a). Dat enkel God het hart kent wordt doorheen de Bijbel gevonden.²⁴ Zij die houden aan de GO-visie zien een drukkende noodzaak om een kader van spirituele techniekers op te leiden die menselijke zielen kunnen bevrijden uit de complexe psychospirituele situatie die hen kwelt. Deze techniekers, welke naam ze ook dragen, moeten vertrouwen op technieken en kennis die niet in de Bijbel worden onthuld. Bovendien moeten zij informatie verwerven over menselijke zielen, geheime vloeken, verborgen of vergeten herinneringen, demonen, namen van demonen, relaties onder demonen en hun alternerende identiteiten. En dit alles is mogelijk slechts de top van de ijsberg. De “Geek Squad” voor zielen heeft geen gedetailleerde handleidingen, geen gedetailleerd verslag van het proces van hoe een ziel tot bestaan kwam, en

geen objectief gereedschap voor het onderzoeken van de ziel en de geestelijke wereld die ze bewoont.

Niet enkel dit, maar de geestelijke entiteiten die zij ondervragen om informatie te verkrijgen, delen ten minste dit kenmerk met hun leider Satan: **zij zijn leugenaars**. Dit weerhoudt de priesters van de GO-visie geenszins de demonen te ondervragen op geheimen. Zo brengt Bob Karson dit verhaal:

Step by step I cornered the adversary until he could no longer resist. Before his final doom was pronounced, the demon looked at me quizzically. “Who taught you the rules?” he asked curiously. “What do you mean by that?” I asked. “The spiritual rules that determine what we can and can’t do. Someone from our side must have taught you. I’ve never met anyone who knows the rules as well as you do”.²⁵

Het komt me voor dat als deze GO-visie juist is en de claims van haar technische “priesterschap” juist zijn, wij allen met serieuze problemen zitten zonder enige heldere uitweg. Men moet jarenlang demonen ondervragen om de “regels” uit te pluizen vermits de noodzakelijke informatie niet ont-huld is in de Schrift, noch bereikbaar door gewone middelen.

In mijn geval zou ik alle energie verbruiken met te trachten de details beet te pakken van de GO-visie opdat ze zou werken. Ik zou ondervinden dat het noodzakelijk zou zijn me te bekeren tot een geheel verschillende beschouwing van de wereld die God heeft geschapen en bestuurt. Deze beke-ring veranderde me van een spirituele techniek in een evangelieprediker. De rest van dit artikel beschrijft hoe dat gebeurde.

Bekering tot de wereldvisie van “voorzienigheid”

Twee jaar na dat treffen waar ik leerde dat Satan mij vreesde, werd ik afgemat door de lange dagen van mensen te helpen die gebonden waren. Er waren late avondlijke telefoongesprekken van veront-ruste mensen en er was de last van het aantal te bedienen gevallen. Sommige personen moesten constant geholpen worden. Een enkel verstoord persoon kon alle geestelijke en emotionele energie uit een counselor trekken. Ik had er zo’n 15 elke week in behandeling.

Tegen die tijd ging het met een van deze mensen erg bergaf. Ze ging ’s avonds laat van haar man en kinderen weg om in bars mannen te ontmoeten. Ze was door alle sessies gegaan die we te bieden hadden. Haar man belde me wanhopig om hulp omdat zij hem en zijn gezin verwoestte. Op een nacht om 3 uur belde deze vrouw en beschuldigde me ervan de oorzaak te zijn van haar problemen want ik was een slechte counselor; toen voelde ik dat ik dit alles niet meer aankon. Ik riep het uit tot God en bad zoiets als: “Lieve Heer, ik wil echt deze vrouw en anderen helpen. Ik heb voor haar gebeden, haar hulp verleend, haar en haar gezin op praktische wijze geholpen, en demonen uitge-worpen, ik heb alles gedaan wat ik weet te kunnen doen. Ik kan dit niet meer aan. Als ik geen betere antwoorden krijg kan ik niet langer in deze bediening blijven”.

Het antwoord op dat gebed kwam in de vorm van een schriftplaats. Dit veranderde mijn leven en mijn bediening vanaf die dag. Ik wist het op dat moment niet maar wat resulteerde uit die situatie was mijn bekering van de GO-visie weg naar wat ik noem de voorzienigheidsvisie.²⁶ De passage die de Heer me in gedachten bracht is deze:

“Een dienstknecht van de Heere moet niet twisten, maar vriendelijk zijn voor allen, bekwaam om te onderwijzen, en iemand die de kwaden kan verdragen. Hij moet **met zachtmoedigheid** hen onderwijzen die zich verzetten. Misschien geeft God hen eens **bekering**, om tot erkenning van de waarheid te komen, en zij uit de **strik van de duivel** weer mogen ontwaken, **levend ge-vangen** als zij waren door hem, **om zijn wil te doen**” (2 Timotheüs 2:24-26).

Het eerste wat me pakte was de beschrijving van de gebondenheid of strik waarin mensen zich be-vinden: “levend gevangen als zij waren door hem, om zijn wil te doen”. Ik redeneerde dat niemand méér in gebondenheid kan zijn dan dit. Dit beschreef beslist de vrouw wiens situatie me dreef tot het in vraag stellen van alles wat ik aan het doen was.

Het tweede wat me opviel was hoe deze passage toepasbaar dit was op mijn eigen situatie. Paulus vertelde Timotheüs hoe om te gaan met mensen in de kerk die ernstige problemen hadden en proble-men veroorzaakten bij Timotheüs. Dat was precies waarmee ik te maken had. Later, toen mijn

geest veel objectiever met de Schrift kon omgaan, zonder dat mijn geest beïnvloed werd door de GO-visie, realiseerde ik me dat dit de sleutelpassage in het Nieuwe Testament was die gaat over het handelen met mensen in de kerk die gebonden waren aan Satan. De meeste passages die ik vroeger opzocht voor steun bij mijn exorcie-bediening kwamen ofwel uit de evangeliën, voordat de kerk tot bestaan kwam als gevolg van het kruis en de komst van de Heilige Geest op Pinksteren, of uit Handelingen waar de apostelen te maken kregen met gedemoniseerde mensen die niet gered waren. Exorcisme werd in het Nieuwe Testament nooit toegepast als een therapie voor wedergeboren christenen.

Het derde ding dat ik leerde uit de passage was het middel tot bevrijding. Dit was het wat mij wegleidde uit de GO-visie naar de voorzienigheidsvisie toe. Mensen die gebonden zijn aan Satan komen enkel vrij wanneer God hen **bekering** schenkt! Dit ontstelde me toen ik dat voor het eerst las. Het vers zegt: **“Misschien geeft God hen eens bekering, om tot erkenning van de waarheid te komen”**. De zienswijze die ik voordien had was dat als mijn bediening niet hielp a) ik een slechte counselor was of betere technieken moest toepassen, of b) de persoon het verknoeid had door de voorschriften niet te volgen en daardoor andere demonen binnen te laten. Uiteindelijk zag ik in dat indien God bekering schenkt zij zullen ontsnappen aan de duivel, en als Hij het niet doet zullen de demonen niet weggaan. Dat was de sleutel! Waarom God dit doet in het ene geval en in het andere niet maakt deel uit van Gods verborgen wil (Deuteronomium 29:29) die ik niet kan kennen.

Maar, alhoewel wij niet weten of God bekering wil schenken, is het altijd mogelijk dat Hij het zou doen in elk gegeven geval. Dit gaf me een aanmoediging in het vierde ding dat ik leerde uit deze passage: hoe zulke enkelingen te counselen. Paulus schreef: **“Een dienstknecht van de Heere moet niet twisten, maar vriendelijk zijn voor allen, bekwaam om te onderwijzen, en iemand die de kwaden kan verdragen. Hij moet met zachtmoedigheid hen onderwijzen die zich verzetten”**. Wij bleven gewoonlijk op tot 2 uur 's morgens met drie oudsten die schreeuwende, kronkelende, gedemoniseerde personen onder hielden terwijl wij riepen: “Kom uit van hem, gij onreine geest in de naam van Jezus”. Ik leerde later dat dit niet overeenkomt met **“met zachtmoedigheid hen onderwijzen die zich verzetten”**. Ik realiseerde me nu dat het middel dat God gebruikt om mensen te bevrijden uit hun binding met Satan, het evangelie is met al zijn implicaties. Ik kon geduldig de waarheid onderwijzen, erop vertrouwend dat God dit zal gebruiken om levens te veranderen. God kan de meest gedemoniseerde zondaar bevrijden uit de kluisters van Satan door de kracht van het evangelie (zie Kolossenzen 1:13 en Efeziërs 2:1-5). Wat ik fout deed was te veronderstellen, omdat mensen die ik behandelde zeiden dat zij Christus hadden ontmoet maar niettemin gebonden waren, dat daarom het evangelie niet van de duisternis bevrijdt, tenzij bijzondere technieken en processen daaraan toegevoegd worden. Nu echter geloofde ik in de kracht van het evangelie.

Het grootse aan de evangeliewaarheid is dat ze kan meegedeeld worden op andere tijden dan 3 uur 's morgens en de mensen beginnen door te trappen! Ik ging nooit meer weg om een demon uit te werpen wanneer iemand een avondlijke inzinking had. Ik begon de gekwelde vrouw te corrigeren door haar te zeggen dat zij zich nodig moest bekeren, God moest vertrouwen en door Zijn genade Hem moest gehoorzamen. Het is een zonde je gezin te verlaten om in dronkenschap in de bars te leven. Wat zij echter deed was scheiden van haar man, en de volgende 20 jaar ging zij van de ene slechte situatie naar een nog ergere. Maar ik wist dat het niet mijn fout was. Zij moest het evangelie aannemen óf in gebondenheid leven. Er is geen plan “B” dat de menselijke ziel kan repareren. Zij kan nog steeds tot bekering komen en zo ontsnappen aan haar gebondenheid aan de duivel, maar als zij dat doet is dat door Gods genade, door het evangelie, niet door een spiritueel “Geek Squad”.

Hoe we onze ervaringen evalueren

Ik geloof nu dat God soeverein alles controleert in het universum dat Hij creëerde, ook alle boze machten. Satan kan enkel doen wat God hem toestaat te doen. Vanuit dit perspectief zijn de kwesties van vrijheid en gebondenheid, zegen en vloek, duidelijk en eenvoudig. Het is allemaal terug te brengen tot iemands relatie met God door het evangelie, of het gebrek daaraan. De Bijbel zegt: **“Gezegend daarentegen is de man, die op de HEERE vertrouwt ... Vervloekt is de man, die op een mens vertrouwt”** (Jeremia 17:5-8). Ik geloof nu dat de roep naar spirituele techniekers om de ziel te

manipuleren en de geesten die haar beïnvloeden, neerkomt op “een mens vertrouwen”, ongeacht hoeveel christelijke praat aan het proces wordt toegevoegd.

Ik geloof dat de dingen die aan me gebeurden toen ik bevrijdingscounselor was heel echt waren. Ik geloof beslist dat er demonen bij betrokken waren. In het geval van de vrouw die bezet was door demonen die mij in het gezicht wilden klauwen, interpreteer ik de gebeurtenis nu anders. Toen ik de GO-visie aanhing was ik opgewonden te leren dat ik een groot gezag had en dat Satan dit respecteerde. Ik geloofde dat dit incident bewees hoe zwaar gekwelde mensen mij daar nodig wilden hebben met mijn ervaring om hen te helpen vrijheid te vinden. Dat leidde ertoe dat ik jaren dag en nacht vocht met de machten van de duisternis. Nu zie ik dit incident echter in een ander licht. Ik geloof dat Satan deze show voor me opvoerde opdat ik eerder op mensen zou vertrouwen dan op God en Zijn evangelie. Satan had een reden om me te laten denken dat ik hem angst aanjaagde. Zo te doen verminderde mijn vertrouwen in het evangelie door me te laten denken dat niet het evangelie maar exorcisten, zoals ik, mensen bevrijdden van de vijandige machten.

Satans “beschermingspraktijk”

Het bindings- en bevrijdingsproces lijkt erg op een brutale, spirituele “beschermingspraktijk”³. De duivel werkt aan beide kanten van het spel zoals men zou doen in een maffiaanse beschermingspraktijk waar boeven u *bedreigen* en andere boeven u voor geld tegen hen *beschermen*. Satan doet alles wat hij kan om mensen tot demonische binding te krijgen met behulp van openlijk occultisme en andere middelen. Hij dan verlost hen die de GO-visie aanhangen tot het denken dat hun onbijbelse leringen en praktijken de sleutel zijn tot bevrijding. Beide kanten van het spel dienen zijn doel. De duivel voert een overtuigende show op om ervoor te zorgen dat alles toch zo echt lijkt.

Hij gebruikt een van zijn demonen die de christelijke counselor “geheimen” verklapt over hoe een demon zijn slachtoffers teistert en die dan uitgaat op bevel van de counselor. De demonen reageren op de bedreiging door engelen gefolterd te worden in de afgrond om een erg eenvoudige reden: de demonen willen christenen ertoe brengen te denken dat christelijke counselors en niet God de macht over engelen bezitten, en de macht ook om een oordeel over vijandige machten te brengen vóór de tijd.²⁷ Dit dient Satans doel van “de leugen” te promoten die zegt dat wij als God kunnen zijn. Dat zorgt ervoor dat wij denken dat wij de macht hebben die enkel God bezit.

De kwestie is of wij door het evangelie God vrezen en ontsnappen aan Zijn oordeel, niet of Satan denkt dat wij grote macht en groot gezag hebben. De demon van de vrouw deed een aanval en haar daaropvolgende bevrijding toonde beide kanten van de beschermingspraktijk. Door haar viel Satan aan (de bedreiging) en daarna ging hij weg op mijn bevel (de bescherming). Het resultaat was dat ik meer vertrouwen had in mijn spirituele macht en werd ik zo afgeleid van het evangelie.

De GO-visie vermindert drastisch onze hoop in het evangelie. Ze vertelt ons dat het stellen van onze hoop en ons vertrouwen op God door Christus’ volbrachte werk op het kruis, **ons niet** bevrijdt van Satan en de demonen, noch verzekert ze ons dat God ons zal vormen naar het beeld van Christus. Immers, alles wat wij trachten te doen kan tegengewerkt worden als we niet de speciale kennis en technieken bezitten om de oorlog te strijden. Blijkbaar “werkt” het evangelie niet echt voor hen die het spirituele “Geek Squad” consulteren, tenzij er vele dingen aan toegevoegd worden. Zij leren dat het evangelie ons slechts potentieel bevrijdt. Na geloof in het evangelie hebben we nu behoefde aan professionele vloekbezweerders, exorcisten, profetische bemiddelaars, inner healers, psycho-spirituele counselors, en anderen die een nieuwe klasse van priesterlijke techniekers oprichten. Deze specialisten treden als bemiddelaar op in de “middle ground” tussen de ziel en God. Dit zijn de “good guys” van de beschermingspraktijk die de “bad guys” ervan weerhouden ons af te ranselen.

Deze “middle ground” is de geheime wereld van geesten die verborgen is voor onze blik. Volgens hun visie wordt ons geestelijk en materieel welzijn bepaald door wat gebeurt in deze wereld, en zij hebben de geheimen om ons te leiden naar vrijheid en welvaart. [Neil anderson](#) beweert dat vele

---

³ Lett. staat hier “protection racket”: een protection racket is een afpersingsschema waarbij een machtige entiteit of persoon afperst andere minder machtige entiteiten of personen om *protection money* te betalen dat zagezegd beschermingsdiensten afkoopt tegen verschillende externe bedreigingen. Zij die niet betalen voor het beschermingsplan worden vaak het doelwit van criminelen. (Wiki). Wij noemen dit eerder een maffiapraktijk.

christenen in spirituele binding verkeren omdat zij een defectieve wereldbeschouwing hebben met een “excluded middle”.²⁸ Dus zien zij geen reden voor geestelijke oorlogvoering omdat zij “westerse” rationale premisses hebben. Wat Anderson zich niet realiseert en niet in zijn boek bespreekt is dat er twee verschillende wereldbeschouwingen zijn binnen het christendom die allebei de bijbelse leer accepteren over de realiteit van geesten en hun invloed op mensen. Anderson promoot de GO-visie en noemt dat simpelweg de “christelijke” wereldbeschouwing.²⁹ Ik zeg dit omdat hij nooit de wereldvisie van voorzienigheid bespreekt, maar zijn lezers voorziet in “stappen naar vrijheid” die het evangelie overstijgen en de middelen van genade die in de Schrift voorzien zijn.³⁰

Ik twijfel niet aan de motieven van spirituele techniekers. Toen ik er een was, wilde ik oprecht mensen helpen. Ik werkte dag en nacht, zonder salaris of voordelen. Ik wilde God ten volle dienen en Zijn koninkrijk bevorderen. Ik geloofde oprecht dat ik dat deed. Maar mijn misleiding zorgde ervoor dat mensen nog meer gebonden raakten in plaats van bevrijd te worden. Ik was ongewild een binder, geen bevrijder.

Een voorbeeld: ik leerde dat als een demon was uitgeworpen, en de persoon terugkeerde naar welke zonde dan ook die de deur voor de demon had geopend, dan zeven ergere demonen zouden binnenkomen (gebaseerd op een foute interpretatie van Mattheüs 12).³¹ Dit brengt hen die bevrijding zoeken in gebondenheid. Als de persoon kwam voor bevrijding van een geest van begeerte (wat dikwijls gebeurde) en dan nadien een vrouw begeerde, dan werd hij uitermate beroerd en bevreesd omdat hij wist dat hij Satan een recht had gegeven om demonen op hem af te sturen om hem te kwellen. En daarna zou deze persoon terugkomen voor nog meer bevrijding.

Wat deze leer doet is mensen doen denken dat hun vrijheid afhangt van hun zo goed als zondeloos levensgedrag. Elk falen brengt de demonen terug. Om aan te tonen hoezeer dit een vertrouwen is op de mens in plaats van op Gods genade moet u eens zien wat Bob Larson zegt: **“I’ve known people whom I refused to help until they matured in the Lord to the point Satan didn’t want them any longer”**.³² Als je dan geen goed genoeg christen bent, moet je je demonen maar houden. Deze wereldbeschouwing kan enkel resulteren in vrees óf trots. Vrees als u gelooft dat u zich niet goed genoeg kan gedragen om de demonen weg te houden, of trots als u denkt dat u zo’n krachtig, zondeloos christen bent dat Satan u vreest en hij u niet kan treffen. Deze resultaten (vrees of trots) zijn het gevolg als men eerder op de mens vertrouwt dan op God.

Conclusie

De sleutelkwestie is de onderliggende wereldbeschouwing die men aanhangt. De geestelijke oorlogvoering wereldbeschouwing beweert dat de geschiedenis wordt gemaakt door een strijd tussen de machten van het kwaad en gelovigen. Volgens deze visie werkt God door gelovigen zoveel als zij Hem toestaan te doen. Hoe meer kennis en macht gelovigen verwerven, hoe beter zij de machten van de duisternis kunnen verslaan. Als gelovigen een gebrek hebben aan kennis en technieken voor geestelijke oorlogvoering dan zullen zij slachtoffers worden, geen overwinnaars. Er zijn slachtoffers in deze strijd en God verzekert niet het resultaat.

De wereldbeschouwing van voorzienigheid gelooft in Gods soevereiniteit over alle machten van de duisternis. Geestelijke machten van de duisternis kunnen gelovigen geen letsel toebrengen zonder eerst permissie verkregen te hebben van God. Wat Hij hen toestaat te doen is altijd voor ons ten goede. De sleutelkwestie is niet onze kennis **over** de machten van het kwaad maar onze kennis **van** God door het evangelie. De strijd gaat tussen de leugen van Satan dat de mens als God kan zijn, en de waarheid van het evangelie.

Zij die de wereldbeschouwing van geestelijke oorlogvoering promoten misleiden ons door te beweren dat de enige opties zijn: enerzijds een wereldbeschouwing die gelooft dat er demonen, vloeken en echte Satanische activiteiten zijn, en anderzijds een “westerse” wereldbeschouwing die effectief deze geestelijke activiteit ontkent. Dit is een vals dilemma. Wees niet misleid. De wereldbeschouwing van voorzienigheid gelooft beslist ook in de realiteit van demonen, gevallen engelen, vorsten en machten, zowel als goede engelen en de aanwezigheid van de Heilige Geest.

De opties zijn of men gelooft in Gods soevereiniteit over al deze geestelijke wezens en realiteiten óf dat men gelooft dat God toestaat dat de oorlogvoering zijn eigen koers vaart. Zij die de laatste visie

aanhangen zien God daarin als hulp indien we de juiste technieken uitvissen en gebruiken, maar niet dat Hij soeverein ons beschermt en draagt naar de heerlijkheid toe. Bepaalt God het resultaat of wordt het resultaat bepaald door mensen en demonen?

Ik geloof dat God het evangelie heeft voorzien om mensen te bevrijden uit de vijandige machten en dat het evangelie effectief alles tot stand brengt wat God voor ogen heeft van in de eeuwigheid om zondaars te redden. Zij die geloven zijn “volkomen zalig” gemaakt (zie Hebreëen 7:25) en hoeven de vijandige machten van de duisternis niet te vrezen. De genademiddelen, zoals voorzien in de Bijbel, zijn genoegzaam om ons vrijheid en groei te schenken in de genade en kennis van de Heer.

Zij die de wereldbeschouwing van geestelijke oorlogvoering voeren willen ons anders laten denken. Zij willen ons doen geloven dat leringen, technieken en spirituele processen, die vóór de 20ste eeuw⁴ niet eens bestonden, voor ons noodzakelijk zijn om bevrijd te worden van Satans binding. Dit betekent dat wij moeten geloven dat christenen doorheen de kerkgeschiedenis zonder vrijheid hebben geleefd omdat het evangelie dat zij geloofden ontoereikend was. Door ons te overtuigen van de ontoereikendheid van het evangelie worden zij binders, geen bevrijders. Ik was er zo een. Ik dank God dat Hij mij bevrijdde uit die toestand middels de waarheid van de Schriften.

Eindnoten

1. Greg Boyd, *God at War*, (Downers Grove: Intervarsity, 1997) 13. Dr. Boyd defines the “warfare” world view: “Stated most broadly, this worldview is that perspective on reality which centers on the conviction that the good and evil, fortunate or unfortunate, aspects of life are to be interpreted largely as the result of good and evil, friendly or hostile, spirits warring against each other and against us.” The worldview that Dr. Boyd rejects he calls the “providential blueprint worldview.” 292. He categorically rejects the idea that the forces of wickedness are ultimately serving God’s greater purposes.
2. Bob Larson, *In the Name of Satan — How the forces of evil work and what you can do to defeat them*; (Nashville: Nelson, 1996) 109.
3. Ibid. 109, 110.
4. See *Critical Issues Commentary* Issue 48 “The dishonoring of God in Popular Spiritual Warfare teaching” for documentation of these teachings. <http://www.cicministry.org/commentary/issue48.htm>
5. Watchman Nee, *The Spiritual Man Vol. 3*, (New York: Christian Fellowship Publishers, 1968 – first published in 1928) 125. Nee identifies “passivity” as a key way demons influence Christians. His chapter “The Path to Freedom” is original material that is very similar to what is being taught today. Nee was teaching these things many decades before those who are doing so today. His influence on me during my years of doing deliverance was extensive.
6. Larson, 48.
7. Ibid. 80.
8. Op. Cit. Nee 90. “All actions are governed by laws . . . Should anyone fulfill the conditions for the working of evil spirits (whether he fulfills them willingly, such as the witch, the medium, or the sorcerer — or unwittingly, such as the Christian), then he has definitely given ground to them to work on him.” 90. As with modern versions of this teaching, the only way we can know about these laws is through extra-biblical revelations such as those provided in Nee’s book.
9. Larson 190.
10. Ibid.
11. Ibid. 208.
12. Ibid.
13. Ibid. 91
14. Ibid.
15. Ibid. 133.
16. Ibid.
17. Ibid. 135-137.

---

⁴ De pinksterbeweging ontstond in het begin van de 20ste eeuw en bracht een stormvloed van valse leringen mee die vandaag exponentieel doorwoekeren als kanker.

18. Ibid. 138.
19. Ibid.
20. Ibid. 138, 139.
21. Ibid. 141.
22. Ibid. 142 – 144.
23. Ibid. 142.
24. For example, consider 1Kings 8:39: “then hear Thou in heaven Thy dwelling place, and forgive and act and render to each according to all his ways, whose heart Thou knowest, **for Thou alone dost know the hearts of all the sons of men**” See also: Psalm 44:21; Acts 15:8; and 1John 3:20.
25. Larson, 205.
26. The process was immediate in that I followed the teaching of the verse from then on when I counseled people. It was slow in the sense that my conversion to the providential worldview was not complete until 1986 when I saw that my Arminian (free will) thinking was unbiblical and embraced God’s comprehensive sovereignty. This happened through a detailed study of the Book of Romans. The providential worldview holds that God is always in control of His own universe and is guiding it toward His decreed purposes (**Ephesians 1:11**).
27. The incident in the Gospels shows that Jesus is God and thus the One who will execute the final judgment: “*And behold, they cried out, saying, ‘What do we have to do with You, Son of God? Have You come here to torment us before the time?’*” (**Matthew 8:29**). Any human teacher who claims the power to do this is claiming something that is a divine prerogative and thus trying to be like God. This is sinful.
28. Neil T. Anderson, *The Bondage Breaker*; (Eugene: Harvest House, 2000) 30-33.
29. Ibid. 33.
30. Ibid. 199-252. These steps include prescribed prayers, confessions, renunciations, checklists, ancestral curses to be broken, etc. The implication is that the gospel fails to deliver us from curses, demons, or other spiritual maladies unless certain techniques are applied. Rather than the simple, Biblical means of grace, Anderson offers techniques and canned prayers that “work.” Thus he has adopted the warfare worldview and not the providential world view.
31. I explain the passage on this audio: [demons.mp3](#)
32. Op. Cit. Larson, 191.

Lees aansluitend hierbij (van Bob DeWaay):

“Valse leringen geestelijke oorlogvoering: Hoe de Kerk heidens wordt” : [DOC](#) of [PDF](#)

Aan alle demoniseerders, en zij die twifelen:

Hoe kan een uit God geboren mens, die “is verborgen met Christus in God” (Kol. 3:3), ooit vervloekt zijn, of bezeten zijn door een demon?

Demoniseerders schenken meer geloof aan de kracht van Satan dan aan de oninneembare positie in Christus van alle kinderen Gods!

Satan is gewoon Gods gereedschap. “Wij weten dat voor hen die God liefhebben, alle dingen meewerken ten goede, voor hen namelijk die naar Zijn voornemen geroepen zijn” (Romeinen 8:28).

E-mail: verhoevenmarc@skynet.be

Homepage: www.verhoevenmarc.be of users.skynet.be/fa390968

Ga hier naar de [Nieuwste Artikelen](#) of www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm